

Skuteczne i kosztoszczędne zapobieganie złamaniom niskoenergetycznym – publikacje w systemie Open Access (2016)

Zachęcamy do zapoznania się z najnowszymi, dostępnymi nieodpłatnie, publikacjami o tematyce związanej z zapobieganiem złamaniom niskoenergetycznym.

Wiodącym tematem w zapobieganiu złamaniom osteoporotycznym pozostają zagadnienia związane z rosnącą popularnością i skutecznością systemów Fracture Liaison Services na świecie. W najnowszej publikacji Osteoporosis International Nakayama et al. porównując dwie grupy pacjentów (szpital z FLS vs szpital bez FLS) stwierdzili, że w placówkach z systemem koordynatora osiągnięto 40% redukcję złamań głównych (30% ogólna redukcja złamań). Jednocześnie wyliczono, że aby zapobiec jednemu złamaniu należy objąć opieką ok 20 pacjentów (number needed to treat=20 osób). Pełna treść artykułu dostępna jest [tutaj](#).

Jednym ze spornych tematów od początku powstania idei Fracture Liaison Services był zakres obowiązków i kompetencji nowo tworzonego stanowiska koordynatora. W kolebce FLS, w Szkocji, koordynatorami w zdecydowanej większości placówek mianowane były pielęgniarki. Nie wszystkie pielęgniarki miały jednak kompetencje i uprawnienia by kwalifikować pacjentów do leczenia. Z uwagi na zróżnicowane uwarunkowania służby zdrowia w poszczególnych krajach, gdzie wdrażano podobne systemy wtórnej profilaktyki kwestią dyskusyjną było na ile skuteczne będą decyzje terapeutyczne koordynatorów nie posiadających wykształcenia lekarskiego. Seenay et al. przeprowadzili analizę decyzji podejmowanych przez koordynatorów-pielęgniarki w ramach systemu Lucky Bones program w latach 2010-2013.

Kontrola przeprowadzona przez 2 specjalistów leczenia osteoporozy wykazała, że pielęgniarki samodzielnie kierowały opieką 73% pacjentów, 27% zaś kierując do lekarzy medycyny. W ocenie specjalistów, w grupie osób objętych decyzjami klinicznymi przez koordynatorów, nawet 97% przypadków było uzasadnionymi decyzjami – [więcej](#).

Czy w toku wdrażania Fracture Liaison Services mogą być pomocne najnowsze technologie? Odpowiedzi na to pytanie szukają Holzmüller et al. przedstawiając idee wykorzystania aplikacji w chmurze do popularyzacji i ułatwienia zarządzania FLS – [więcej](#).

Edukacja na temat suplementacji witaminy D i wapnia jest integralną częścią opieki w ramach Fracture Liaison Services. Niedawno opublikowana metaanaliza National Osteoporosis Foundation zespołu Weaver et al. potwierdza wcześniejsze doniesienia o skuteczności suplementacji wapnia i wit. D w redukcji ryzyka złamania u osób w średnim wieku i starszym. Wg autorów redukcja ryzyka (istotna statystycznie) dotyczy 15% wszystkich złamań i 30% złamań bliższego końca kości udowej – [więcej](#).